

NEMZETRŐL, NEMZETEKRŐL (20–21. SZÁZAD)

■ A társadalmi párbeszéd (éles viták) középpontjában áll Európa-szerte, Kelet-Közép-Európában különösen s így a magyar közbeszédben is a nemzet, nemzetköziség kérdése. A *Korunk* 2013. januári lapszámában sikerült több munkatársunkat (magyarok mellett románokat) megszólaltatnunk arról, hogyan látják, hogyan élnek meg a nemzeti identitást különböző környezetekben, a politikai életben, a történelemben, a kultúrában, a gazdaságban – itthon és a nagyvilágban. A budapesti Illyés Gyula Archívumban bemutatott *Korunk*-szám kapcsán vetődött fel az ötlet: érdemes volna ankétot szervezni, könyvvé szerkeszteni az egymástól eltérő (vagy összehangzó) véleményeket.

Megszólítjuk hát barátainkat – szakembereket, írókat, publicistákat –, fejtsek ki röviden (2–4–6 ezer leütésben – kivételes esetben hosszabban), mit gondolnak ezekről a fogalmakról történelmileg és 21. századi megközelítésben:

- nemzet, állam, államnemzet, kultúrnemzet
- nemzetköziség (internacionalizmus)
- nemzetfölöttség (kozmpolitizmus), nemzetek fölötti intézmények
- nemzeti önismeret
- mi a magyar? ki a magyar?

Néhány gondolatébresztő idézetet másolunk ide a *Korunk* idei januári lapszámából:

Cs. Szabó László: „Ki vagyok én? Mi a magyar? Erre a kérdésre annyi ádáz szenvedélyt pazaroltak a magyarok, mint mondjuk Oxfordban az erkölcsfilozófia vagy nyelvi logika vitáira. A népet belsőleg bizonytalanná tette rokonalansága Európa közepén, külsőleg egy sereg történelmi csapás, a maga hibájából, de balszerencse által is. Az ország jó négyszáz éven át számottevő középhatalom a Dunánál, királyai Bambergből, Bizáncból, Párizsból, Kijevből és Palermóból (két normann udvarból) házasodnak, de a tizenhatodik század derekától soha többé nem volt olyan független, mint Anglia vagy Spanyolország.”

Cs. Szabó László: „Kozmpolitizmus és magyarság összehangolása neki [Kosztolányi Dezsőnek] sikerült legjobban a nemzedékből, mert neki volt a legtermészetesebb. Csak kis peremnép fiai tudják, milyen nehéz művelet, kevesen születtek rá.”

Tamási Áron: „...bármilyen vakmerőnek látszik, az erdélyi magyar szellem hivatástudatát én elsősorban abban látom, hogy a magyar műveltség új formáit Erdély alakítsa ki.”

Kossuth Lajos (tehát egy 19. századi emlékeztető): „Nálunk nincs ügy, amely a nemzeté volna, nálunk a legszebb ügy is csak pártügy lehet.” (1847.)

Kolozsvár, 2013. április 15.

Kántor Lajos